פה: החובל פרק שמיני בבא קמא

רואין אותו כאילו שומר קישואין. שכבר נתן לו דמי ידו אלו דמי רגלו שומר קישואין לא קאי אלרגל דברגלו קאמר בגמרא שכח כשומר הפתח אבל קישואין אין יכול לשמור א"נ בגמ' איירי בשיכר שני רגליו דומיא דסימא את עינו דאיירי בסימא שתי עיניו דאי עינו אחת עדיין הוא ראוי לכל זה שהיה ראוי בתחילה ובתוספתא (פ"ט) נמי קתני רואין אותו כאילו הוא מיגר שומר קישואין משמע דמיגר יכול לשמור ונראה דאם היה מלמד תינוקות לא נאמר כאילו הוא שומר קישואין ובשיכר רגלו אם היה עושה מעשה מחט או נוקב מרגליות לא נאמר כאילו הוא שומר הפתח דאם כן לקתה מדת הדין אלא הכא בפתח בני אדם שאין בעלי אומנות: **דבי** מתפח האי גברא. כלומר בתחילה כשהיה בריא: **חרשו** נותן לו דמי בולו. ע"כ לא מיירי באותו שקיטע את ידו ושיכר את רגלו וסימא עינו אלא אפילו באדם אחר דומיא דסימא עינו דלא איירי באותו שקיטע ידו ושיכר רגלו דהא בשיכר רגלו אין נותן אלא כשומר הפתח שהוא פחות מטמונת הריחים ותימה דמשמע הכא דחרש לא שוי מידי מדנותן לו דמי בולו וכפ"ק דערכין (דף ב. ושם[ה]) תנן חש"ו ידרין וערכין ואוכ"ת דיש לחלק בין חרש בידי אדם לחרש בידי שמים ולר"י נראה דהכא באדם שאין בר אומנות כדפי' לעיל וכן משמע מדנקט לדי דוולא ואזיל בשליחות הלכך כשנתחרש אין שום בלוס והתם מיירי כשיש לו אומנות: **נהי** דנזק וריפוי ושבת דכל חדא וחדא לא יהיב ליה. תימה בשלמא נזק ושבת דין שלא יתן שכל זה בכלל דמי בולו אלא ריפוי למה פטיעא ליה שיהיה בכלל דמי בולו יותר מצער ובושת ונראה דגרס ריפוי בהדי צער ובושת ולא (הכא) בהדי נזק ושבת אך אכתי קשה דמאי קמיבעיא ליה דלמה יפטר מריפוי וצער ובושת דכל חדא וחדא בשביל שחרשו לבסוף ונותן לו דמי בולו מ"ש מקיטע ידו שאע"פ שהוא נותן נזק שהוא דמי ידו נותן ריפוי צער ובושת ועוד אטו אם חבל בחרש וכי יפטר מריפוי צער ובושת מיהו מהא דתנן לקמן (דף פז.) המוכל בחרש בידי שמים אין לדקדק דמל"ל דהתם בחרש בידי שמים כדברי ר"ת או הוא בר אומנות ועוד דלעיל משכחן דמייב ריפוי שלא במקום נזק ועוד תימה דפעמים מרויח במה שחרשו לבסוף כגון שהצער והריפוי היה עולה יותר מדמי בולו ונראה לר"י דפטיעא דמשלם צער ובושת וריפוי דכל חדא וחדא ומנעי ליה כגון שקיטע ידו יום ראשון ולא אמדוהו ויום שני שיבר רגלו ולא אמדוהו ויום השלישי חרשו כאילו עשה הכל כפעם אחת ואומדין הכל ביחד או דלמא כיון שהחבלות היו בזה אחר זה אומדין לכל אחת ריפוי וצער ובושת שלה בפני עצמה וי"מ שאין עולה כ"כ כשאומדין הכל ביחד כמו שעולה כשאומדין כל אחת בפני עצמה: **שבת** הפוחתתו בדמים מהו. כגון שהכהו על ידו ונמתה וסופה לחזור שמלבד שבתו שבכל יום ויום עד שיתרפא נפחתו דמיו שאין בני אדם בקיאין להכיר בידו אם סופה לחזור ולא יכניסו עצמן בספק לקנותו בבריא ושולע בשתי ידיו ובטורין שלא יתרפא עוד אבל בדבר הידוע שסופו לחזור מודה אביי שאין נותן לו אלא שבת שבכל יום ויום:

כגון

[ו]לרבות שוגג כמזיד ואונס כרצון אם כן נכתוב קרא פצע בפצע מאי פצע תחת פצע ש"מ תרתי רב פפא משמיה דרבא אמר אמר קרא ורפא ירפא ליתן רפואה במקום נזק האי מבעי ליה לכדתנא דבי רבי ישמעאל דתנא דבי רבי ישמעאל ורפא ירפא מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות א"כ נכתוב קרא ורופא ירפא ש"מ ליתן רפואה במקום נזק ואכתי מבעי ליה לכדאמרן למיתני ביה קרא בריפוי [ז] א"כ לימא קרא או רפא רפא או ירפא ירפא מאי ורפא ירפא ש"מ ליתן רפואה במקום נזק מכלל דמשכחת להו שלא במקום נזק שלא במקום נזק היכי משכחת להו צער [א]כדקתני צער כוואו בשפוד או במסמר ואפילו על צפורנו מקום שאינו עושה חבורה ריפוי [ב]דהוה כאיב ליה מידי וסליק ואייתי ליה סמא חריפא ואחווריה לבישריה דצריך לאותבי ליה סמא לאנקוטיה גוונא דבישריה שבת [ג]דהדקיה באינדרונא ובטליה [ד]בושת דרק ליה באפיה: שבת רואין אותו כאילו הוא שומר קישואין: תנו רבנן שבת רואין אותו כאילו הוא שומר קישואין ואם תאמר לקתה מדת הדין דבי מיתפח האי גברא לאו אגרא דשומר קישואים הוא שקיל אלא דלי דוולא ושקיל אגרא אי נמי אזיל בשליח ושקיל אגרא מדת הדין לא לקתה שכבר נתן לו דמי ידו ודמי רגלו אמר רבא [ה]קטע את ידו נותן לו דמי ידו ושבת רואין אותו כאילו הוא שומר קישואין [ו]שיבר את רגלו נותן לו דמי רגלו ושבת רואין אותו כאילו הוא שומר את הפתח [ז]סימא את עינו נותן לו דמי עינו ושבת רואין אותו כאילו הוא מטחינו בריחים [ח]חירשו נותן לו דמי כולו בעי רבא קטע את ידו ולא אמדוהו שיבר את רגלו ולא אמדוהו סימא את עינו ולא אמדוהו ולבסוף חירשו מהו מי אמרינן כיון דלא אמדוהו בחד אומדנא סגי ליה ויהיב ליה דמי כוליה בהדי הדדי או דלמא חדא חדא אמדינן ויהבינן ליה נפקא מיניה [ט]דבעי למיתב ליה צער ובושת דכל חדא וחדא נהי דנזק וריפוי ושבת דכל חדא וחדא לא יהבינן ליה דכיון דקא יהיב ליה דמי כוליה כמאן דקטליה דמי והא יהיב ליה דמי כוליה צער ובושת מיהת דכל חדא וחדא יהיב דהא הוה ליה צער ובושת ואם תימצי לומר כיון דלא אמדוהו [י]קא יהיב ליה דמי כוליה בהדי הדדי אמדוהו מהו מי אמרינן כיון דאמדוהו חדא חדא בעי למיתב ליה או דלמא כיון דלא שלים יהיב ליה דמי כוליה [כ]תיקו בעי רבה שבת הפוחתתו בדמים מהו היכי דמי כגון שהכהו על ידו ונצמתה ידו וסופה לחזור מאי כיון דסופה לחזור לא יהיב ליה ולא מידי או דלמא השתא מיהת אפחתיה תא שמע [כא]המכה אביו ואמו ולא עשה בהן חבורה [כב]והחובל בחבירו ביום הכפורים חייב

לרבות שוגג כמזיד. כפ' שני (דף טו.): **דהוה כאיב ליה מידי וסליק.** שהיה לו מכה בבשרו והיתה מתרפאת: **ואחווריה לבשריה.** הפכו למראה לרעת: **דהדקיה.** קגרו במסגר: **לקתה מדת הדין.** כלומר לא שלם לו כל לרכו דהא כי מתפח האי גברא מחולי זה שנקטע רגלו[ג] לא אגרא דשומר קישואין שקיל אלא דיל דוולא ושקיל אגרא יתירא ומגלא שכל ימי חליו אבד את זאת: **א"נ.** כי נקטעה ידו[ד]: **אזיל בשליחותא ושקיל אגרא.** יתירא ואינגלאי מילתא דלאו כר שימור קישואין: **מדת הדין לא לקתה שכבר נתן לו כו'.** ולכשיתרפא [ה] אינו ראוי לדלות ואילך בשליחות: **קיטע ידו.** עדיין הוא ראוי [ו] לשומר קישואין הלכך שבת כל ימי חליו נותן לו שכר שימור קישואין: **שיבר אם רגלו.** ושוב אינו ראוי לשמור קישואין שצריך להלך סביב הגנה: **חירשו.** אין ראוי לבלוס: **קיטע ידו ולא אמדוהו.** בית דין ולא אמרו למזיק תן לו כך וכך ריפוי כך וכך שבת צער ובושת ואחרי כן שיבר את רגלו קודם שיתרפא: **חדא חדא אמדינן.** ואע"ג דנמזק לא נפקא לן מינה מידי דהא סוף סוף כל שעה הולכין ופוחתין את דמיו הלכך בין אומד כולה בין אומד כל אחד בפני עצמו מדה אחת היא: **נפקא מינה למיתב ליה צער ובושת דכל אחד.** אבל ריפוי לא שהרי לא נתרפא בינתים ושבת לא שהרי נותן לו דמי כל מה שהיה שוה מתחילה והרי הוא עבדו: **שבת הפוחתתו מדמיו.** הכהו מכה שהוא צריך לשבות ממלאכתו וסופו להיות שלם כבתחילה ואין כאן אלא שבת אבל פוחתו עכשיו בדמיו שאם היה בא לימכר עכשיו היו דמיו פוחתין: **מהו.** מי מחייב אפחת דמיו דהשתא או לא: **למפה.** דשטרייר"ט בלע"ז לשון צומת הגידין מקום שהגידין צומתין (חולין דף עו.): **כיון דסופה לחזור לא יהיב ליה.** דמי ידו: **ולא עשה בהן חבורה.** אין עליו חיוב מיתה עד שיעשה בהם חבורה באלו הן הנמנקין (סנהדרין דף פד.):

חייב

סגי ליה ויהיב ליה דמי כוליה בהדי הדדי או דלמא חדא חדא אמדינן ויהבינן ליה נפקא מיניה [ט]דבעי למיתב ליה צער ובושת דכל חדא וחדא נהי דנזק וריפוי ושבת דכל חדא וחדא לא יהבינן ליה דכיון דקא יהיב ליה דמי כוליה כמאן דקטליה דמי והא יהיב ליה דמי כוליה צער ובושת מיהת דכל חדא וחדא יהיב דהא הוה ליה צער ובושת ואם תימצי לומר כיון דלא אמדוהו [י]קא יהיב ליה דמי כוליה בהדי הדדי אמדוהו מהו מי אמרינן כיון דאמדוהו חדא חדא בעי למיתב ליה או דלמא כיון דלא שלים יהיב ליה דמי כוליה [כ]תיקו בעי רבה שבת הפוחתתו בדמים מהו היכי דמי כגון שהכהו על ידו ונצמתה ידו וסופה לחזור מאי כיון דסופה לחזור לא יהיב ליה ולא מידי או דלמא השתא מיהת אפחתיה תא שמע [כא]המכה אביו ואמו ולא עשה בהן חבורה [כב]והחובל בחבירו ביום הכפורים חייב

עין משפט נר מצוה

כו א מיי' פ"ב מהלכות חובל ומזיק הלכה ג סמג עשין ע טוש"ע ח"מ סי' תכ סעיף ט:
כז ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף י:
כח ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף יא:
כט ד מיי' פ"ג שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף לא:
ל ה ו ז מיי' פ"ב שם הלכה יא יג טוש"ע שם סעיף יז:
לא ח מיי' שם הלכה יב טוש"ע שם סעיף סה:
לב ט מיי' שם הלכה יג טוש"ע שם סעיף יג נהג"ה:
לג י כ מיי' שם טוש"ע שם סעיף ט:
לד ל מיי' שם פ"ד הלכה ז סמג שם טוש"ע ח"מ סי' תכד סעיף ה:
לה מ מיי' שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף ג:

מסורת הש"ס

ו) [לעיל מ:], ב) [לקמן פז:], ג) ל"ל יד:. רש"ל. ד) ל"ל רגלו. רש"ל ועיין רש"ל, ה) [ר"ה תרס].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מדת הדין וכו' ולכשיתרפא נמי אינו ראוי: (ב) ד"ה קיטע וכו' ראוי לשמור קישואין:

גליון הש"ס

גמ' א"כ ליבא קרא או רפא רפא. וכן לעיל דף סה ע"א וש"נ:

לעזי רש"י

דשטרייש"ט (ריטרייש"ט). ההכווץ.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com